

„Reveniți, dragă maestre!”

puțin mai vârstnic decât compozitorul, **Moina și Alean** înfățișează o ambianță melancolică transcrisă de muzica acestor lieduri, adecvat tălmăcită de Claudia Codreanu în spiritul epocii interbelice. Mai aproape de secolul XX, Diana Vodă, pianista care a asigurat susținerea acompaniamentului acestui recital, ne-a oferit lucrarea sa, **Ceva ca rugăciunea**, pe versuri de Marin Sorescu, păstrând același spirit nostalgic, nuanțat de lirismul temperamental al compozitoarei. Oglindind drumul generațiilor, cele două lieduri pe versuri de Mihai Eminescu, compuse de Livia Teodorescu Ciocănea, impresionează prin modul în care se inspiră din lumea și filozofia romantică – **Melancolie, Odă în metru antic** - solicitând o complexă traducere și sensibilă abordare a culorii vocale ce caracterizează arta Claudiei Codreanu. Situat între aceste două partituri ale compozitoarelor menționate, Dan Buciu impunea, în liedul **Inventar**, sarcasmul declamatoriu ce valorizează convingător scrisul Ninei Cassian, subliniind sensul cuvintelor, pentru a descrie o ambianță ironică, poate și

amară, ce a convenit de minune celor două interprete, prin punctările pianului și melosul textului oferit mezzo-sopraniei. În memoria unei recente și triste despărțiri, muzicienele au reverberat o undă lirică din muzica lui Nicolae Coman, preluând nostalgic poetica iberică a lui Miquel Martí I Pol. Proporțiile întregului program au prilejuit reîntoarcerea la poezia bacoviană, odată cu cele trei lieduri supraintitulate **Prin anotimpuri bacoviene**, *Note de primăvară*, *Nocturnă* și *Ninge*, pentru voce, vioară și pian, de George Balint. Este vorba acum de simetria opusă generației cu care a debutat întregul concert. Trăirea este aici definitorie, textul fiind preluat și disociat divers între cei trei interpreți, meniți a găsi fiecare, individual, nuanțe, sunete, motive, ritmuri care își află rezonanța într-un discurs de subtilă și elitară unitate, ce înfăptuiește parcursul fiecărei personalități, de la vioară la glas și pian. Dificultatea deosebită a fluxului muzicii a cerut și o atenție aparte a ascultării, cei trei muzicieni meritându-și prin aplauze răsplata valorică. Un concert în care se creează iluzia timpului ce trece atrăgând sensibilitatea și participarea publicului, acest recital al Claudiei Codreanu, însoțită de Diana Vodă și, nu în ultimul rând, a lui Ladislau Csendes a reprezentat, desigur, momentul echilibrului fericit din contextul Festivalului.

Grigore CONSTANTINESCU

Intram în seara de 18 noiembrie în Aula Palatului Cantacuzino pentru a asculta concertul cameral dedicat memoriei muzicianului Theodor Grigoriu. Ochii mi-au căzut mai întâi asupra mesei pe care erau înșirate cărțile sale, partituri și discuri având gravate creații valoroase, lăsate de maestru moștenire prețioasă muzicienilor de astăzi. Erau mărturii ale unei activități intense, de o viață, pe tărâmul culturii, în cele mai diverse modalități: componistică, eseuri, critică, educație, filozofie, publicistică de calitate sub toate aspectele. Înaltă conștiință artistică, civică, pusă mereu în slujba frumosului, respectul pentru valoare și tradiții, iată ce găsim privind în urmă spre opera lui Theodor Grigoriu. Interesul pentru multilateralitatea aspectelor din universul uman s-a reflectat în varietatea ideatică a lucrărilor sale muzicale cuprinzând toate genurile creației culte, vocale și instrumentale. Pe fiecare ni le-a prezentat și ni le-a explicat, având darul vorbirii și talent literar deosebit. Cât despre omul Theodor Grigoriu, toți cei care l-au cunoscut știu câtă generozitate și dăruire a manifestat în inițiativele și acțiunile sale.

Sunt idei pe care le-a enunțat și profesorul universitar dr. Grigore Constantinescu în emoționantul său cuvânt care a prefațat concertul.

Cei care au dat viață câtorva lucrări reprezentative din creația lui Theodor Grigoriu în seara de 18 noiembrie, înscrisă în programul festivalului „Meridian” de anul acesta, sunt artiști care s-au angajat cu ani în urmă în a face cunoscută și răspândită muzica maestrului, fiind interpreții primelor audiții ale pieselor respective: soprana Bianca Luigia Manoleanu, pianistii Remus Manoleanu și Andrei Tănăsescu, la contribuția cărora s-a asociat și tânărul pianist Roman Manoleanu.

Ciclurile de lieduri intitulate Haikai, trei la număr, i-au fost inspirate lui Theodor Grigoriu de versurile poetului Șerban Codrin între anii 1999 și 2001 și au fost interpretate în cadrul Festivalului și Concursului „Ionel Perlea” de la Slobozia. (ambii autori, compozitorul și poetul, au fost strâns legați de aceste manifestări anuale).

Urmând tiparele constructive și expresive ale poeziei tradiționale japoneze, seria de Haikai-uri ale lui Șerban Codrin, din care Theodor Grigoriu și-a ales piese pentru trei cicluri a câte 9, 11 și 7 miniaturi, intitulate toate „Dincolo de tăcere”, ne încântă prin puterea de concentrare a unui simbol, a unui vers-imagine, de o

aparent foarte simplă metaforă, dar cu atât mai pregnantă în impactul cu sensibilitatea noastră. Pe un asemenea demers artistic de natură aforistică s-a situat și muzica maestrului Grigoriu, prin forța de a colora cu sunete ale vocii și pianului. Delicatele formulări poetice au răsunat mai întâi recitate de Bianca Manoleanu, așa cum a indicat însuși compozitorul. Primele 9 Haikai poartă și titlul „Iisus”, frânturi parcă din tabloul vibrant al mărturiilor

credinței în Mântuitor: biserica însingurată, crucea, troița, coroana de spini, clopotul, natura înconjurătoare tuturor acestora. Motivele melodice scurte, adesea parcă suspinate sau șoptite, redade de vocea interpretei cu alunecări înfiorate și numeroase tușe cromatice, întrepătrunse de intervențiile laconice și ele, dar pertinente ale pianului, au produs emoție și reculegere spirituală, au creat o atmosferă elevată, apropiată de rugăciune.

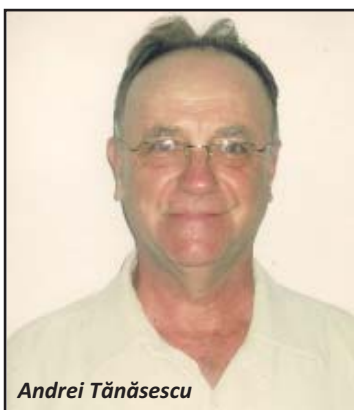
Următorul ciclu Haikai interpretat în seara de concert (cel de al treilea în ordinea compoziției) ne-a purtat tot... „Dincolo de tăcere”, dar... pe „Drum cu păsări”, cum apare în subtitlu. Aici 7 miniaturi îmbină, într-un mozaic plin de lumini translucide, viziuni concentrate de peisaj cărora cântul ciocârliei sau privighetorii sugerat de voce și pian le aduce nuanțe sensibile și mereu divers colorate. Bianca și Remus Manoleanu ne-au demonstrat încă o dată marea lor capacitate de a pătrunde în nuanțele cele mai subtile ale sensurilor muzicale și poetice.

„Columna modală” reprezintă una dintre cele mai importante lucrări ale lui Theodor Grigoriu. Acest ciclu pentru pian mai poartă și denumirea „Investigații în ethosul muzicii românești”, deoarece autorul l-a considerat ca pe un fel de atelier de compoziție, unde folosirea modurilor arhaice într-o manieră personală îi dădea posibilitatea creării unei infinități de combinații de sonorități. Astfel gândit, fluxul sonor devenea o „columnă” fără un sfârșit anume - trimitere clară spre celebra operă a lui Constantin Brâncuși. Păstrând alternanța între tratarea liberă și cea riguros construită, Theodor Grigoriu a cuplat câte două piese, în genul preludiilor și fugilor lui Johann Sebastian Bach. A realizat și o interesantă sinteză între elemente românești (motive subtil folclorice, doinite sau de joc) și modele de evoluție polifonică preluate din Renaștere.

Primul caiet al ciclului, cuprinzând trei cupluri de piese, *Cantus planus*-Polifonia da campane, *Sentimento* – Polifonia, *Impossibile continuo* – *Invenzione con eterofonia*, a fost magistral interpretat de pianistul Andrei Tănăsescu, cel care le-a realizat și în primă audiție în anul 1984. Planuri sonore limpezi, contraste bine subliniate, pauze pline de sens, dinamism și expresivitate, cursivitate a discursului, multiple nuanțe în tușeul pianistic.

Cel de al doilea caiet al „Columnei modale” conținând de asemenea trei cupluri de piese, *Intonazione pian e forte* – *Passacaglia del Silenzio*, *Gioco antifonico* – *Eterofonia*, *Meloepica marina* – *Polifonia bucolica*, a fost redat cu multă grijă pentru detaliu de către tânărul Roman Manoleanu, dovedind seriozitate și bună înțelegere a limbajului pianistic contemporan ce pune în mișcare sonorități și moduri de alcătuire mai complexe ale muzicii.

Seara a fost completată de lansarea cărții „In memoriam Theodor Grigoriu” scoasă de curând de Editura Muzicală cu ocazia celor 90 de ani de la nașterea muzicianului, un volum în care peste 100 de semnatari, compozitori, muzicologi, interpreți, își deapănă amintiri legate de personalitatea sa, fac remarci asupra lucrărilor, scrierilor, asupra omului și gânditorului Theodor Grigoriu.

Andrei Tănăsescu

Tot cu ocazia acestui concert s-a lansat și cel de al treilea CD cu înregistrări din Festivalul „Săptămâna Muzicii noi” 2016, CD ce conține un recital plin de farmec al sopranei Bianca Luigia Manoleanu și al pianistului Remus Manoleanu, cu lieduri de Pascal Bentoiu, Cornel Țăranu, Ede Terényi și Theodor Grigoriu.

Discul acestor interpreți, care și-au făcut un adevărat crez din a prezenta cât mai multe dintre creațiile compozitorilor români, adesea în primă audiție, păstrează și restituie impecabil autenticul, fiorul actului artistic, trăit intens, în sala de concert.

Am parafrizat în titlul cronicii o carte a lui Theodor Grigoriu care omagia o serie de mari muzicieni români dispăruți. Acum, că a dispărut și el în nepătrunsul vieții de dincolo, să ne amintim personalitatea sa și să-i adresăm aceeași chemare spre a nu-l uita și a ne rămâne exemplu: „Reveniți, dragă maestre!”

Olga GRIGORESCU

Duo Cello Jaya și invitații săi

Intrat în etapa adolescenței timpurii, un festival se bucură deja de statutul unui punct de reper axiologic în raport cu ansamblul evenimentelor culturale derulate în aceeași perioadă. Încercând o privire retrospectivă asupra ediției a 12-a a Festivalului Internațional „MERIDIAN –

Zilele SNR-SIMC”, aș remarca plurivalența stilistică și abordări estetice variate, chiar și în cadrul aceluiași recital / concert (precum cel al lui Barrie Webb ori al Trio-ului **Mozaic**, ca și inspirata inserție a spectacolului coregrafic în atmosfera concertului de muzică electroacustică, sintetizând corespondența conceptuală dintre demersul sonor al Maiei Ciobanu și plasticitatea transpunerii sale scenice în viziunea Lilianei Iorgulescu), dar și abordarea sonorităților corale prin prisma atracției către perimetrul de divertisment, ce sporește gradul de accesibilitate al acestui gen muzical la nivelul tuturor categoriilor de vârstă (așa cum s-a întâmplat prin programarea inedită a ansamblului Muzicii Reprezentative a Ministerului Apărării Naționale, cu un repertoriu ancorat în zona unei vivacități ritmice debordante). În plus față de cele menționate, aș adăuga includerea în program a unor tineri interpreți – ca pianista Mădălina Claudia Dănilă, sau violonceliștii Ella Bokor și Mircea Marian – care, în suita aparițiilor lor scenice, au promovat, cu succes - și - muzica contemporană.

În privința ultimilor doi instrumentiști citați, Ella Bokor și Mircea Marian ori, altfel spus, **Duo Cello Jaya** (un